

Mgr. Zuzana Kráľová

Divadlo fórum krok za krokom

Metodická príručka pre učiteľov

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

DONORI

MEDIÁLNI PARTNERI

Podme sa hrať! Predstavte si:

V televízii beží film. Hlavný hrdina sa práve dostáva do konfliktu, schýľuje sa k hádke. Zrazu povie pár viet neprimeraným tónom a ostrá výmena názorov je na svete. Po tejto scéne začnú veci naberať na dramatickosti a vy vidíte ako sa hlavný hrdina dostáva do väčších a väčších problémov. Sledujete, ako to sním ide z kopca, až kým nepadne na úplné dno. Vtedy máte chuť mu povedať: „Vidíš, keby si sa vtedy zachoval inak, mohlo to dopadnúť lepšie,“ no film sa už skončil.

A teraz si predstavte, že film pozeráte znova. V momente, keď sa schýľuje k hádke (a vy už viete ako dopadne) zakričíte STOP, film sa zastaví, herci prestanú hrať a vy môžete vstúpiť do deja. Môžete hlavnej postave – protagonistovi poradiť, čo by mal robiť, spýtať sa názor druhej strany, skúsiť hľadať riešenie, ktoré by nevyústilo do hádky, prípadne môžete herca posadiť mimo kamery a celú situáciu sám zahrať tak, ako by ste sa v situácii zachovali vy, ako si to predstavujete, aby sa nikto s nikým nepohádal.

Je jasné, že takýmto spôsobom by sa film, už ďalej nemusel hrať. Problém by bol vyriešený, hlavná zápleтка zrušená a filmový producenti by už nemali na čom postaviť reklamu a marketing.

Ale nebolo by jednoduchšie v normálnom, bežnom živote zápletky eliminovať? Práve to sa snaží učiť metóda Divadla fórum.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

DONORI

MEDIÁLNI PARTNERI

Čo je to Divadlo fórum?

Divadlo fórum (ďalej len skratka DF) je pomenovanie pre interaktívne inscenačné techniky využívané vo výchovno-vzdelávacom procese. Jeho podstatou je interaktivita hercov s divákmi. Diváci sa stávajú tiež aktérmi hry, sú konfrontovaní s realitou odohrávajúcou sa na javisku, ovplyvňujú dej, prípadne hrajú niektorú z postáv. Prežívajú krízové situácie „na vlastnej koži“, pričom sú stále v bezpečí hry. Týmto spôsobom sa učia predchádzať neželaným situáciám v bežnom živote. DF rozvíja kreatívne a kritické myslenie, učí žiakov empatii, asertivite a vedie k objektívnemu riešeniu problémových úloh.

Táto inscenačná technika sa bežne využíva v moderných vyučovacích koncepciách po celom svete a patrí ku kľúčovým metódam tvorivej dramatiky či dramatickej výchovy, no svoje uplatnenie nájde aj v bežnom vyučovacom procese. Umožňuje prežiť, analyzovať a následne pochopiť exponované situácie bežného života a tým skvalitniť nielen edukačný proces, ale hlavne vzájomnú komunikáciu medzi ľuďmi.

Cieľom metódy je edukatívne pôsobiť na diváka, učiť ho riešiť problémy a ovplyvňovať jeho negatívne návyky a postoje prostredníctvom divadelného predstavenia. Je alternatívnou formou prevencie.

Vytvorenie DF si vyžaduje čas a prípravu. Je potrebné mať základné skúsenosti s vedením diskusie, analýzy problému a definovanie cieľa, tvorby scenára a krátkeho dramatického tvaru, hereckej improvizácie. Prvé dva body sú hlavne úlohou učiteľa, druhé dva zvládajú deti ľavou zadnou, veď hrať sa je ich prirodzená danosť. Vzhľadom na to, že učím na konzervatóriu predmety metodicko-didaktického charakteru študentov pomaturitného štúdia v odbore Herectvo, zapracovala som metódu DF do ich učebných osnov. Študenti si na „vlastnej koži“ vyskúšali zrealizovať DF a nadobudnuté skúsenosti môžu ďalej rozvíjať v ich umeleckej a pedagogickej praxi.

Práve na príklade nášho projektu, ktorý vznikol na vyučovacích hodinách, chcem všetkým čitateľom krok za krokom priblížiť „ako na Divadlo fórum“.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange
NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Kde DF vzniklo?

Ešte predtým, ako sa začnem venovať jednotlivým bodom vzniku DF, priblížim históriu tejto metódy.

Zakladateľom DF je Augusto Boal. V roku 1956 založil v Brazílii *Teatro de Arena de Sao Paolo* a až do roku 1971 bol jeho vedúcou osobnosťou. Práve tam jeho zásluhou vznikla nová koncepcia divadla — tzv. Divadlo Utláčaných. Boal provokoval publikum k zamysleniu sa nad životnými otázkami a vyžadoval pri tom aktívny prístup. Oslobodil diváka z pasivity hľadiska a ponúkol priestor pre vyjadrenie osobného názoru v rámci „spoločného javiska“. Divadlo malo byť prostriedkom sociálnej zmeny.

Vzhľadom na vtedajšiu cenzúru a diktatúru bol Boal za svoje umelecké a občianske aktivity poslaný do exilu. Počas jeho vyhostenia z Brazílie vydal svoju prvú knihu *Theatre of the Opressed*. V ďalších rokoch pokračoval na svojej práci v Argentíne, Peru, Uruguaji, USA a Mexiku. Po roku 1978 sa presídlil do Európy, ďalej rozvíjal svoju koncepciu revolučného prístupu k divadlu a založil množstvo centier Divadla Utláčaných. V roku 1986 usporiadal v Paríži Medzinárodný festival Divadla utláčaných, no v Európe sa jeho pôvodne revolučná myšlienka zúžila predovšetkým na slobodu jednotlivca. Po uvoľnení politických pomerov v Brazílii sa v roku 1986 natrvalo vrátil a založil *Centrum Divadla Utláčaných* v Rio de Janeiro. Od roku 1992 vydal niekoľko kníh, venujúcich sa tejto inscenačno-pedagogickej metóde.

Technika Divadla fórum sa stala jedným zo základov Divadla Utláčovaných.

(MACKOVÁ, R., Divadlo Fórum, DP, ADV DIFA JAMU Brno, 2002, str. 21—24.)

Poznámka: Ak máte záujem pracovať s minoritnými skupinami, odporúčam bližšie sa pozrieť na prácu Augusta Boala. Práci s menšinami venoval celý svoj život a napísal niekoľko kníh, obsahujúce teoretické poznatky ako aj praktické rady. DF je len jedna z množstva techník, ktorú vo svojej praxi používal.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange

NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Pravidlá Divadla fórum:

Nejakú predstavu o DF už máte, je to v podstate hra v hre. Jeho realizácia má 2 základné fázy.

1. prípravná – vznik celého projektu

2. realizačná – prezentácia projektu pred divákmi

Realizačná fáza sa skladá z niekoľkých častí:

1. hranie „anti-modelu“ pred publikom
2. vstup Jokera a vyzvanie na možnosť „STOP“
3. opätovné hranie, spoločné hľadanie riešení a diskusia

Každá hra má svoje pravidlá:

1. DF tvoria – herci
Joker – moderátor diskusií
diváci
2. príbeh musí obsahovať konfliktnú situáciu, ktorú budú diváci riešiť
3. pravidlo „STOP“, kedy majú diváci možnosť dej zastaviť a následne naviesť hercov na riešenie alebo situáciu osobne na javisku zahrať
4. charakter postáv musí byť jasne daný a počas hry sa nemení
5. nepoužívajú sa nadprirodzené sily, ktoré by situáciu vyriešili za nás
6. na javisku je zakázané násilie, vulgarity a sex
7. ak divák do hry vstúpiť nechce, nemusí
8. môžu sa používať rôzne techniky na zisťovanie motívácií konania postáv – napr. horúce kreslo (vysvetlím ďalej)

V skratke to vyzerá asi takto:

Kreatívna skupina na základe spoločných diskusií vytvorí krátky divadelný príbeh, kde sa hlavná postava dostáva do konfliktu. Následkom jeho

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange

NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

nesprávneho riešenia situácie končí jeho príbeh katastrofálne (anti-model). Tento krátky divadelný tvar zahrajú pred publikom. Na záver prichádza– Joker. Ten plní funkciu režiséra, pomocníka, moderátora, a nestranného rozhodcu hry. S divákmi vedie diskusiu o tom, či sa im príbeh páčil/nepáčil a spoločne si zrekapitulujú dej a motivácie postáv. Potom vysvetlí, že hra sa bude odohrávať znova a diváci majú možnosť zakričať „STOP“ v momente, keď budú chcieť niečo zmeniť. Po vysvetlení pravidiel sa predstavenie začína od začiatku s tým, že sa v určitých momentoch zastavuje, vedie sa diskusia a diváci v hľadisku ale aj na javisku tvoria najlepšie možné riešenia pre zachránenie hlavného hrdinu.

Aké má využitie?

Cieľom Divadla fórum nie je dospieť k jednému riešeniu, ale diskutovať, hľadať možné alternatívy, kriticky myslieť, argumentovať atď. DF vlastne nikdy nekončí, pretože by malo presahovať do skutočného života. Použiť takúto „hru“ môžete prakticky všade, je len na vás v akej forme (obsah, trvanie, realizácia). Najvhodnejšie je ho aplikovať do výchovných predmetov (etická/ náboženská výchova, výchova umením, ale aj náuka o spoločnosti) alebo v rámci krúžkov, projektov, centier voľného času, ochotníckych divadiel a podobne.

Ako na to?

V nasledujúcej časti sa budem venovať **prípravnej fáze**, teda vzniku projektu. Až po samotné hranie ide o intenzívnu prácu v skupine a tvorí ju niekoľko krokov:

1. Téma
2. Príbeh a scenár
3. Inscenovanie

Ešte pred tým, ako spolu vykročíme k jednotlivým bodom, nastáva **vaša** prípravná fáza. Je dobré odpovedať si na základné otázky:

S akou veľkou skupinou idem projekt realizovať?

Kde budeme projekt realizovať?

Pre akú vekovú kategóriu bude predstavenie určené?

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJKA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRÁ
ŠKOLA

Koľko mám na to času?

Čo chcem tým, koho naučiť?

Aká je moja motivácia pre realizáciu projektu?

Pár technických odpovedí a návrhov:

Realizovanie predstavenia je vhodné až so žiakmi druhého stupňa ZŠ (8 a 9. trieda) a vyššie, maximálne s 10. ľuďmi (ideálny počet na prácu je 5-6, s tým, že jeden je Joker a ostatní hrajú scénu).

Ak chcete metódu DF robiť v škole a máte plnú triedu, nezúfajte. Môžete si ich rozdeliť na 3 – 4 skupiny, pričom každá bude vytvárať samostatný projekt. Dôležité je, vysvetliť im pravidlá a fungovanie metódy. Jednotlivé scény môžete konzultovať s každým tímom zvlášť a hrať a riešiť situácie si môžu navzájom v rámci triedy.

Ak máte menšiu skupinu, upresnite si pre koho bude predstavenie určené. Napríklad deviataci môžu pripraviť DF pre siedmakov, štvrtáci na strednej škole pre prvákov, prípadne to môžu byť rovnaké triedy medzi sebou. V prípade, že chcete DF realizovať v rámci mimoškolskej aktivity, už vopred si dohodnite školy, centrá voľného času a iné zariadenia, kde môžete projekt prezentovať.

Od určenia vekovej skupiny, pre ktorú bude projekt realizovaný, sa odvíjajú viaceré aspekty tvorby!

Pri DF platí, čím menej tým viac. Tentokrát je to myslené v súvislosti s počtom divákov. Čím menšia je skupina pre ktorú predstavenie hráte, tým lepšie sa diskutuje a hrá. My sme projekt hrali pre maximálne 40 žiakov, väčšinou dva razy po sebe.

Čo sa týka času, záleží od toho, akú dlhú divadelnú scénu chcete pripraviť. Môže to byť krátka 3-5 minútová herecká etuda, s konfliktom a následkami, ktorá sa následne rieši, alebo celé predstavenie, kedy divák vidí vývoj hlavného hrdinu, jednotlivé situácie, jeho reakcie a záver.

Keď si upresníte tieto organizačné záležitosti, budete si vedieť zostaviť časový plán práce aj realizáciu predstavení. Je to veľmi individuálne, podľa schopností skupiny a učiteľa.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange
NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Ešte jedna poznámka: Ak chcete DF robiť s mladšími žiakmi, odporúčam aby ste sami „hrali“ postavu Jokera. Je to najnáročnejšia úloha a vyžaduje si skúsenosti. Budete môcť usmerňovať diskusiu, klásť otázky a organizovať žiakov na javisku aj v hľadisku.

Čo tým chcete naučiť a vašu motiváciu, už nechám na vás.

Krok 1. – Téma

- motivácia

Pred tým ako začnete so žiakmi hovoriť o celom projekte, je vhodné ich namotivovať. Začať nejakou hrou - práca s imagináciou, tvorenie príbehu, asociácie... niečo, kedy musia zapojiť vlastnú kreativitu, s čím môžete nadviazať na hľadanie témy.

- diskusia

Následne rozviniete diskusiu o aktuálnych problémoch, ktoré vašich žiakov trápia. Takto si spravíte prieskum v skupine a budete vedieť aké témy najviac rezonujú. Ak sa bojíte, že žiaci nebudú chcieť o citlivých témach rozprávať, pripravte si otázky na papieri. Najprv na otázky k diskusii žiaci odpovedia samostatne a až potom sa začne diskusia. Výber metód prispôbte podľa toho, s akou vekovou kategóriou pracujete.

Voľba témy je jedným z najdôležitejších krokov pri inscenovaní Divadla fórum, pretože by mala kopírovať nový, alebo latentný problém spoločnosti, ktorý je aktuálny pre daný kolektív. Témy väčšinou korešpondujú a vychádzajú z vekovej a sociálnej skupiny, ktorá sa procesu zúčastňuje. Žiaci si väčšinou vyberajú témy, ktoré dobre poznajú z rodinného, alebo školského prostredia, čo im umožňuje mať bližší vzťah k vybranej situácii a postavám. Týka sa to nielen angažovanosti pri tvorbe, ale aj vo vzťahu k postavám, ktoré stvárajú o to pravdivejšie.

Témy DF bývajú zamerané na citlivé či kontroverzné témy, ako napríklad alkoholizmus, užívanie drog, rasizmus, šikana, konflikty vo vzťahoch, zlá komunikácia či hádky, vyčleňovanie jednotlivca zo spoločnosti kvôli jeho odlišnosti a podobne. DF je taktiež alternatívna forma prevencie.

- analýza témy

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UMB
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange
NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Ak ste si už tému, ktorej sa chcete venovať vybrali, je potrebné dostatočne si ju preštudovať, ísť do hĺbky, nie len plávať po povrchu.

Uvediem na príklade témy závislosti na drogách:

Žiakov si rozdelíte na skupiny a zadáte im prácu. Každá skupina bude mať vlastnú tému, ktorú majú spracovať a prezentovať.

1. skupina – Vyhľadajte všetky možné typy drog a opíšte ich vplyv na organizmus
2. skupina – Spracujte všetky vedľajšie a negatívne účinky drog
3. skupina – Opíšte ako vzniká závislosť na drogách a ako sa prejavuje
4. skupina – Vyhľadajte konkrétny príklad, príbeh človeka závislého na drogách, na ktorom môžete predchádzajúce body demonštrovať

Témy a ich počet si prispôbíte počtu skupín.

Po takejto analýze, môže ešte nasledovať diskusia o ich skúsenostiach z okolia s danou problematikou, prípadne si môžete pozrieť film, dokument, príbehy úspešných ľudí, ktorí si takouto skúsenosťou prešli a podobne.

Krok 2. - Príbeh a scenár

Po analýze témy môžete prejsť k tvorbe príbehu, cieľom je vytvoriť krátky scenár.

Dôležité pri DF je, že sa v príbehu rieši istý útlak sociálnej skupiny alebo jednotlivca. Pri tvorbe sa sústreďte na to, aby ste na základe charakterov jednotlivých postáv, ich postojov a názorov vytvorili konflikt. Ak už konflikt vymyslíte, rovno sa sústreďte aj na rôzne možnosti jeho riešenia. Uľahčí vám to prácu v druhej časti projektu – v diskusii s divákom.

V tejto fáze sa nerozvíja iba kreatívne myslenie žiakov, ale učia sa presne pomenovať konflikt, jeho kulminačný bod, samotnú cestu ku konfliktu, jeho následky, ako aj možné spôsoby riešenia.

Ako na to:

- vytvorte si hlavného hrdinu – jeho charakter, z akého sociálneho prostredia pochádza, kde býva, kam chodí do školy, či práce, koľko má rokov a podobne.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia orange

NADACNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION

Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

- upresnite si tému – v našom prípade: Hanka je obeťou kyberšikany svojich spolužiačok.
- spracujte bodový scenár.

Aby som vám to priblížila, odpovedzte na otázky:

S kým sa hlavný hrdina dostáva do konfliktu?

Prečo k tomu konfliktu dochádza?

Ako sa k tomu hlavný hrdina stavia?

Ako sa snaží problém riešiť?

Ako na jeho riešenia reaguje spoločnosť?

Ako príklad uvádzam bodový scenár nášho predstavenia *+Pridať priateľa:*

1. Spolužiačky boli po škole vonku, Hanke o tom nedali vedieť, lebo nemá profil na Facebooku a nie je v ich spoločnej skupine.
2. Hanka poprosí mamu aby jej pomohla s Facebookom, mama na ňu nemá čas.
3. Spolužiačka Sandra chce od Hanky odpísať písomku. Na výmenu jej pomôže založiť Facebook. Sandra pri tom uvidí Hankine heslo.
4. Hanka si od mami požičia notebook, klame jej, že ide robiť prácu do školy. Prihlási sa na Facebook a pridá si priateľov.
5. Spolužiačky, Sandra a Monika ohovárajú v šatni Hanku. Hanka vojde do ich rozhovoru ale ide sa prezliekať na záchody. Sandra si chce z Hanky vystreliť, tak ju nenápadne počas prezliekania odfotí. Prihlási sa na Hankin Facebook a fotku uverejní.
6. Spolužiačky sa Hanke vysmieľajú. Ona sa snaží brániť ale nedarí sa jej. Do triedy prichádza učiteľka, ktorá tiež fotku videla a vynadá jej. Hanka je zo situácie zúfalá a pokúsi sa o samovraždu.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UMB
UNIVERZITA
MATEJKA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange
NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Pri tvorbe scenáru vám môže pomôcť aj klasická výstavba antickej drámy:

- Expozícia – úvod
- Kolízia - zápletka
- Kríza – vyvrcholenie
- Peripetia – dejový obrat
- Katastrofa – rozuzlenie

Ak sa vám zdá, že ide o hodinové predstavenie, nie je to tak. Naše predstavenie ktoré je tvorené zo 6tich obrazov malo približne 15 minút. Nebojte sa so žiakmi tvoriť, aj keby to mala byť len krátka scénka na 5 minút. Zápletka sa dá vytvoriť aj na takom krátkom časovom úseku. Pri tomto type divadla nie je dôležité umelecké prevedenie predstavenia, ale vznik konfliktu a následná diskusia s divákmi.

Keď máte hotovú základnú dejovú osnovu, už sa len stačí pustiť do scenára. Vytvorte dialógy a situácie, píšete, vymýšľajte, tvorte.

Môžete sa inšpirovať naším scenárom, ktorý je na konci tejto metodickéj príručky.

Krok 3. - Inscenovanie

Keď už máte pripravený scenár, môžete sa pustiť do inscenovania.

Žiakom rozdelíte postavy, naučia sa texty a naaranžujete ich do priestoru.

Môžete skúsiť túto fázu nechať na žiakov a len ich pri práci usmerňovať. Určite zažijete veľa zábavy.

Po tom ako situácie naskúšate v priestore, zamerajte sa na hľadanie riešení. Vašou úlohou je klásť žiakom otázky a pripomínať si, čo tým chcete divákov naučiť. Skúšajte si, ako by mohli reagovať diváci, hrajte situáciu s inými okolnosťami. Takto sa vopred pripravíte na prácu s publikom, keďže tá je z veľkej miery založená na improvizácii.

V tejto fáze sa musí začať pripravovať aj postava Jokera. Mal by si skúšať ako bude s divákmi komunikovať, aké im bude klásť otázky a ako bude celé predstavenie moderovať.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Ak už máte túto fázu ukončenú, môžete sa pustiť do samotnej realizácie pred divákmi.

Realizačná fáza

Pred tým ako začnete hrať vaše predstavenie je úlohou Jokera nadviazať kontakt s divákom. Môže predstaviť celý herecký tím, pýtať sa publika otázky smerované k téme predstavenia, navodiť uvoľnenú atmosféru.

Potom nasleduje hranie scény.

Po skončení predstavenia opäť preberá aktivitu Joker, ktorý začína viesť riadenú diskusiu s divákmi. Na úvod si spoločne zopakujú dej hry a pomenujú základný konflikt. Potom Joker vysvetlí, že predstavenie sa bude hrať znova. Úlohou divákov je pozorne sledovať príbeh a v momente, keď budú chcieť hlavnému hrdinovi pomôcť a riešiť situáciu zakriča „STOP“.

Po slove „STOP“ sa hra zastaví a všetci spoločne analyzujú konflikt a dôvody jeho vzniku.

Takto sa hra opakuje, až kým sa nevyriešia všetky situácie.

Na záver Joker spolu s publikom pomenujú možnosti ako podobné situácie riešiť v bežnom živote.

Divadlo fórum je veľmi dobrou formou prevencie. Rieši síce závažné témy, no pri jeho realizácii zažijete aj veľa smiechu. Dúfam, že som vám metódu Divadla fórum dostatočne objasnila a budete mať chuť vyskúšať si celý projekt aj sami so svojimi žiakmi či kolegami.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

DONORI

MEDIÁLNI PARTNERI

+ Pridať priateľa

(Divadlo fórum)

Postavy:

Hanka – hl. postava

Sandra, Monika, Lucia – Hankine spolužiačky

Mama – Hankina mama

Učiteľka

Joker – postava, ktorá v hre nevystupuje, ale moderuje diskusiu

1. V triede

(na scéne dve školské lavice a štyri stoličky; zvoní, dievčatá prichádzajú do triedy)

Sandra: ... a potom zrazu prišla ešte aj Barbora. No to bol trapas. Ja tam sedím s Paťom a ona sa zjaví vo dverách. Som myslela, že ju roztrhne.

Lucia: Ale však už dlho spolu nechodia, či?

Sandra: Presne tri mesiace a 5 dní. Nechal ju vtedy počas párty. Spravila mu tam scénu lebo sa so mnou rozprával a tancoval.

Monika: Ty si taká trúba Sandra.

Lucia: Ale včera to bolo fajn. Mali sme šťastie, že neprišli fízli na kontrolu.

Monika: To teda. Matúš by mal zas problémy, že nám nalial... Baby? Netrepala som moc? Tých pár deci mi trochu rozviazalo jazyk.

Lucia: Nie! Teda, trochu.

(smiech)

Sandra: Všetko bolo oukej, kým si nezačala rozprávať strašne vtipné historky a nahlas sa na nich naschvál smiať.

Monika: Už zas?

Sandra: Hej, zas si sa predvádzala pred Matúšom.

Monika: Keď on je taký pekný. A ako krásne mu vonia košeľa vždy keď sa skláňa nad stôl, a keď pobehuje po podniku a vyhadzuje poháre za barom.

(vojde Hanka, nikto si ju nevšimne)

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Sandra: Alebo keď sa svojim „mužným“ hlasom opýta: Tak čo to dnes bude slečny? (*smiech*)

Monika: Prestaň.

(*Hanka chce nadviazať komunikáciu, skočí im do rozhovoru*)

Hanka: Ahojte baby.

Sandra: Á čau Hana.

Lucia: Čau.

Hanka: Vy ste včera niekde boli?

Monika: Hej. V Alfrede.

Hanka: Aha.

Lucia: A čo ti povedala mama, keď si prišla domov?

Monika: Našťastie bola v spálni. Až ráno mala poznámky, že mi bunda páchne od cigariet.

Hanka: Škoda, že som nešla s vami.

Sandra: Škoda, isto by si sa zabavila.

Hanka: A to ste sa dohadovali, že pôjdete ešte v škole?

Monika: Nie. Poobede na čete v skupine.

Hanka: Aha, tam asi nie som.

Sandra: Asi určite nie, lebo to je cez facebook taká skupina. To by sme ťa tam videli, teda tvoj profil.

(*vojde učiteľka, dievčatá sa postavila*)

Učiteľka: Sandra dole z lavice! Posadiť. Otvorte si učebnicu na strane 54. Ideme si zopakovať mocniny a odmocniny, na budúci týždeň si napíšeme písomku.

2. Doma

(*na scéne mama sedí za stolom a pracuje na počítači, vojde Hanka*)

Hanka: Ahoj.

Mama: Ahoj. Ako bolo v škole?

Hanka: Hmm, fajn.

Mama: Nejaké známky?

Hanka: Jednotka zo sloviny a trojka z chémie.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia **orange**
NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRÁ
ŠKOLA

Mama: Trojka?

Hanka: To bola len taká päťminútovka, nestihla som si zopakovať vzorce.

Mama: A čo si robila včera po škole? Vieš, že sa máš doma pripravovať na ďalší deň!

Hanka: Zabudla som... Mami? Máš chvíľu?

Mama: Ani moc nie, ešte musím dokončiť tieto faktúry. Možno o dve hodiny.

Hanka: Tak nič.

Mama: Čo si chcela?

Hanka: Vieš, spolužiačky boli včera vonku a ja som o tom nevedela, lebo nemám profil.

Mama: Ved' máš pekný profil!

Hanka: Ale nie takýto. No proste, keď nie som na facebooku, tak o ničom neviem.

Mama: Aha. Toto. A to ti nemôžu zavolať?

Hanka: Všetko si píšu do četu.

Mama: Kraviny.

Hanka: Môžem si požičať tvoj počítač a ísť na net?

Mama: Hana, nevymýšľaj. Na čo ti to bude, ešte máš času dosť. A ak sa ti nevedia ozvať na mobil, keď niekam idú, asi za to nestoja.

Hanka: Ale mami, prosím.

Mama: Nie. Ak nevieš ako zabíjať svoj voľný čas, choď poumývať riady v kuchyni ja to teraz nestíham!

(Hanka odchádza)

3. V triede

Monika: *(listuje v zošitoch a knihe)* Do kelu, nič neviem. *(prichádza Sandra)* Čau! Učila si sa?

Sandra: Prečo?

Monika: Však dnes je písomka.

Sandra: To už dnes? Ja som na to celkom zabudla. Včera som bola vonku...

Monika: Zas s Paťom?

Sandra: Samozrejme, je do mňa blázon.

Monika: No to neviem, keď spolu ešte stále nechodíte.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJKA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRÁ
ŠKOLA

Sandra: Ts, už o chvíľu isto budeme.

Monika: Tak o chvíľu to budeš mať už zas z matiky za 5. Otec ťa dorazí Sandra!

(vchádza Hanka)

Sandra: Nie, ak... Ahoj Hani!

Hanka: Ahojte.

Sandra: Tak čo naučená?

Hanka: Asi hej. Veď to nie je ťažké.

Sandra: Hani? Môžem si k tebe prisadnúť? Zozadu sa mi zle pozerá na tabuľu. Asi by som mala začať nosiť okuliare, možno v nich budem vyzeráť tak dobre ako ty.

Hanka: Jasné, sadni si. *(Sandra si presadne)* Sandri, mohla by som ťa o niečo poprosiť?

Sandra: Jasné zlatko, čo také?

Hanka: Pomohla by si mi s tým facebookom? Vieš mama mi nechce požičať notebook...

(vojde učiteľka)

Učiteľka: Dobrý deň žiaci. Všetko z lavíc dole, mobily do tašiek. Nech sa páči tu sú papiere, začnite pracovať.

Monika: Odporná matika. Sandra, vieš niečo?

Učiteľka: A bez rečí! Inak vám to zoberiem a budete mať automaticky päťku.

(ubehne čas písomky – zvukový efekt rýchleho času, počas nej Sandra odpíše všetko od Hanky)

Učiteľka: Tak, odložiť perá. Hanka, vyzbieraj papiere. Výsledky o týždeň. Dovidenia.

(učiteľka odchádza)

Sandra: *(Monike, počas toho si presadne naspäť dozadu)* Haha, a že za 5. Moja krásna to bude možno aj za jedna!

Monika: Krava, to sa ti povie, keď si sedela veľa Hany.

Hanka: Sandri?

Sandra: Čo je?

Hanka: Pomôžeš mi s tým profilom?

(Sandra nechce, Monika sa na ňu pozrie, aby jej pomohla)

Sandra: No dobre. Máš mobil?

Hanka: Hej.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Sandra: Daj sem. Tss, bez netu. *(vráti jej telefón, Monika do nej drgne)* Dobre, zazdieľam ti svoj. Aké chceš mať meno?

Hanka: Neviem, asi také ako naozaj?

Sandra: To je nuda, čo tak Honey Bunny?

Hanka: Čo ja viem...

Sandra: No veď Honey ako Hany, Hanka. A Bunny? Veď ti si roztomilá ako taký malý zajko.

Hanka: No keď myslíš.

Sandra: Oukej. Aké chceš heslo?

Hanka: Môžem? *(naťuká heslo do telefónu, Sandra sa jej pozerá cez plece)*

Sandra: Tak a ešte stlač to modré tlačítko. A je to. Pridaj si tam nejakú rozkošnú fotku nech všetci vedia kto je Honey Bunny.

Hanka: Dík Sandri. Teraz už budem vedieť keď pôjdete von?

Sandra: To ťa musíme najprv pridať do chatu.

Monika: Musíme letieť na anglinu! Tak čau.

(ochádzajú so smiechom)

4. Doma

(mama pracuje pri počítači, Hanka prichádza)

Hanka: Čau mami.

Mama: Ako bolo v škole?

Hanka: Fajn.

Mama: Čo písomka?

Hanka: Asi dobré, vedela som.

Mama: Hmmm.

Hanka: Čo robíš?

Mama: Robím.

Hanka: Môžem si požičať notebook? Musím si spraviť prezentáciu do školy. Prosím.

Mama: No dobre.

Hanka: Ale potrebujem ísť aj na net kvôli nejakým informáciám.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJKA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

MEDIÁLNI PARTNERI

Mama: Dobre. Ale nie na dlho. Ja zatiaľ umyjem riad.

(mama odchádza)

Hanka: Dobre. Dik... Takže, čo to je zač. Prihlásiť sa. Pridať fotku. *(odfotí sa)* Aha Sandra a Monča aj Lucia. Pridať priateľa. Aha aj Patrik je tu. Pridať.

5. Pred telesnou

(Sandra a Monika prichádzajú do šatne, prezúvajú sa do tenisiek)

Sandra: Prečo musíme mať telesnú po obede? To ako sa mám hýbať s plným bruchom?

Monika: A ešte k tomu dnes bežíme 12 minútovku.

Sandra: To fakt? Mne sa nechce!

Monika: Niečo mi hovor... Ozaj ako ti dopadla písomka z matiky?

Sandra: Ha, dostala som dvojku a nič som sa neučila.

Monika: Hmmm.

Sandra: To je tak, keď si sadneš vedľa bifľošky, čo by za pár viet s tebou skočila aj pod vlak. Nieкто si to proste vie zariadiť. A ty si mala čo?

Monika: Čo asi. Päť. Mama mi nedala vreckové tento týždeň.

Sandra: To je nepríjemné.

Monika: Krava. Inak vieš o tom, že Hana je na Facebooku kamoška s Patrikom?

Sandra: Čože?

Monika: No, lajkol jej profilovú fotku.

Sandra: *(pozrie do mobilu)* Selfie z webkamery, preboha.

Monika: Dávaj bacha, aby ti ho náhodou neprebrala. Ale vlastne veď medzi vami aj tak nič nie je.

Sandra: Vtipná. Hana nie je jeho typ.

Monika: Nikdy nevieš Sandra. Ja by som si taká istá nebola. Predvčerom boli spolu na nejakej matematickej olympiáde. *(vo dverách šatne sa zjaví Hanka, hneď ako ich zbadá rozhodne sa odísť z miestnosti)* Á spomeň čerta a je tu. Zas sa išla prezliekať na vécka.

Sandra: Čuduješ sa jej? S tým jej vykysnutým zadkom a bruchom... Mám nápad! Počkaj chvíľku, pobavíme sa. *(zoberie telefón a odchádza na vécka)*

Monika: Občas by si sa moja zlatá mala pozrieť do zrkadla aj ty... *(prichádza Sandra späť)*

Sandra: Sleduj to! Cvakla som ju práve, keď bola len v podprde a gaťkách. To je dosť zlé, že?

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBOBNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Monika: Dobrá momentka, vyzerá akoby naschvál pózovala.

Sandra: Čo ty vieš, možno už má podobné skúsenosti. XL modelky sú vraj v kurze.

Monika: Čo s tým chceš?

Sandra: Pošlem to Paťovi

Monika: Ty budeš jemu posilať jej fotky s spodnom prádle? To je dosť divné nie?

Sandra: Nie ja. Pošle mu to priamo Hana.

Monika: Ako to?

Sandra: Keď som jej pomáhala s profilom, videla som jej heslo. Keď Patrikovi prídu od Hany takéto fotky, isto ho hneď prejde chuť.

Monika: Sandra a jej diabolský plán!

Sandra: Tak počkaj, Honey Bunny, prihlásiť. Pridať fotky a odoslať!

Monika: Kukaj oni už majú rozbehnutý nejaký rozhovor... o matike. A aha už to videl a píše...

Sandra: „Haha, Hani, ty si dobrá, hotová modelka. Ale dúfam, že to neposielaš aj niekde ďalej.“

Monika: *(smiech)*

Sandra: Hotová modelka?

Monika: Ale to isto myslel zo srandy.

Sandra: No to isto. Veď počkaj, Hanička, do frajera sa mi starať nebudeš.

Monika: Čo robíš?

Sandra: Rozposielam jej sexy fotku do všetkých skupín na škole. A ešte jej aj zmením heslo, nech to nemôže vymazať.

Monika: Ty si trúba z toho bude prúser!

Sandra: Ale Hanin. Rozposlala to predsa ona!

Lucia: No poďme baby, telocvikár už na nás čaká. Bežíme!

Sandra: Poď ideme si zabehať, udržovať sa vo forme.

6. V škole

Lucia, Sandra a Monika ťukajú do telefónov a smejú sa. Keď vojde Hanka, ešte väčší výbuch smiechu.

Lucia: Čau Honey Bunny, alebo skôr Horny bunny!

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange
NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRÁ
ŠKOLA

Sandra: Hana, ty zvierá!

Lucia: Kto by to bol na teba Hanka povedal.

Hanka: Nechápem. O čo ide?

Lucia: Prosím ťa netvár sa. Posielaš to niekam na nejaký web?

Sandra: Sú takí, čo majú radi veľké baby.

Lucia: Odvážny spôsob, ako si získať pozornosť.

Hanka: Ja naozaj netuším, o čom hovoríte.

Lucia: Hana, nerob sa blbá. Je toho už plná škola. Tú fotku už videli asi všetci.

Hanka: Fotku?

Lucia: Nebola si na facebooku?

Hanka: Nie, nedalo sa mi prihlásiť.

Lucia: Tak pozri!

(Hanka zoberie telefón a zbadá fotku)

Sandra: Ak chceš byť na facebooku nauč sa sním najprv robiť. A hlavne zabudni na súkromie, už si verejný majetok. Niečo za niečo.

Hanka: Ale, to...

(Smiech všetky, vojde učiteľka)

Učiteľka: Sandra dole z lavice. O 3 minúty zvoní choďte sa pripraviť do učebne. Hanka ty nie! Sadni si. Mladí ľudia, v tvojom veku, si prechádzajú rôznymi štádiami, vývojom, chcete byť výnimoční a máte potrebu demonštrovať svoju nezávislosť. Je to prirodzené, spôsobené ešte nedostatočne vyvinutými nervovými spojeniami v frontálnom laloku... Pozri Hanka, ja viem, že v kolektíve vašej triedy nie si moc obľúbená. *(Hanka sa ju snaží prerušiť)* No, tým, že budeš na sociálne siete pridávať nevhodné fotky si možno získaš pozornosť, ale nie priateľov. A internet má mnohé riziká, si na smiech celej škole. Mala by si sa nad sebou zamyslieť. Radšej svoju prebytočnú energiu nasmeruj na učenie sa, to sa ti v živote zide... Ach a ešte... Žiaľ, informácia sa dostala aj k pani riaditeľke a bude z toho vyvodzovať následky. Už telefonovala do práce tvojej mame. A vymaž tú fotku!

(odchádza)

Hanka zostáva v priestore sama. Púšťa sa hudba, Hanke sa začína celá situácia premietat' v hlave. Z nahrávky znie:

Sandra: Hana, ty zvierá!

Lucia: Čau Horny bunny!

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

Nadácia
orange

NADAČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRA
ŠKOLA

Mama: Hana, nevymýšľaj. Na čo ti to bude, ešte máš času dosť.

Monika: Zase sa išla prezliekať na vécka.

Sandra: Čuduješ sa jej? S tým jej vykysnutým zadkom a bruchom.

Mama: Nie. Ak nevieš ako zabíjať svoj voľný čas, chod' poumývať riady v kuchyni!

Učiteľka: Ja viem, že v kolektíve vašej triedy nie si moc obľúbená.

Sandra: Zabudni na súkromie, už si verejný majetok. Niečo za niečo.

Lucia: Odvážny spôsob, ako si získať pozornosť.

Monika: Je toho už plná škola.

Sandra: Tú fotku už videli asi všetci!

Učiteľka: Mala by si sa nad sebou zamyslieť.

Mama: Hanka, nemám na teba teraz čas!

Lucia: Sú takí, čo majú radi veľké baby.

Sandra: Čau Horny bunny!

Učiteľka: Bude z toho vyvodzovať následky. Už telefonovala do práce tvojej mame.

Patrik: Hotová modelka. Ale dúfam, že to neposielaš aj niekde ďalej.

Sandra: No teda Hana!

(všetci smiech)

Po skončení nahrávky vyberie Hanka z tašky krabičku s liekmi, pomaly ju otvorí a vysype si lieky do úst. Tma.

Koniec.

POD ZÁŠTITOU

PREZIDENT
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

ODBORNÝ
PARTNER

UNIVERZITA
MATEJA BÉLA
V BANSKEJ BYSTRICI

DONORI

NADÁČNÝ
FOND
TELEKOM

VARKEY
FOUNDATION
Changing lives through education

Nadácia ESET

MEDIÁLNI PARTNERI

Čierna labuť

DOBRÁ
ŠKOLA